

CULTUUR

RAAKT

(ALLES)

BLAD-

ZIJDE 1

*'Weer aanbeland bij bladzijde 1
Opnieuw beginnen, maar wel anders dan voorheen
Ik heb heus getreurd, even stil blijven staan
Maar binnen in mij groeide kracht om door te gaan
En ik ben echt niet veranderd, ik begin van vooraf aan
Vanaf bladzijde 1, vanaf bladzijde 1'*

Delise

www.youtube.com/watch?v=HzBr_WpQBAo

CULTUUR

RAAKT

ALLES

'Kunst en cultuur verdient veel meer aandacht in het gemeentelijk beleid dan het nu krijgt. Want kunst en cultuur zijn veel meer dan een liedje zingen, een schilderij of een beeld maken. Cultuur raakt alles. We hebben al het project 'welzijn op recept', waarbij de huisarts niet zozeer medicijnen aanbiedt maar verwijst naar welzijnsinstellingen voor begeleiding op maat. Je kunt ook denken aan 'cultuur op recept'. Muziek, schilderen of andere kunstvormen helpen te ontspannen. Kunst en cultuur zorgen voor verbinding, voor het bestrijden van eenzaamheid, voor een netwerk opbouwen om werk te vinden, of gewoon om bij te praten bij een kop koffie.'

Arno van Kempen

ministerievanverhalen.nl/2021/04/13/interview-wethouder-teylingen

1

INLEIDING

KUNST EN

CULTUUR

LEEFT IN

TEYLINGEN

De gemeente Teylingen kent een actieve kunst- en cultuursector. Met theaters zoals 't Onderdak en Het Trefpunt. Festivals waaronder Kunst in het Overbosch, de Kunstroute Voorhout en Kunstweek Warmond. Maar ook ateliers, galerieën en podiumkunsten zoals theaterscholen, muziekscholen en toneelverenigingen. Oranjeverenigingen en historische genootschappen die zich inzetten voor belangrijke jaarlijkse herdenkingsmomenten en het behoud van het cultuurhistorisch erfgoed van Teylingen. Cultuureducatie voor alle leeftijden; op scholen, in bibliotheken en bij de Volksuniversiteit. En dit is nog maar het topje van de ijsberg! Kunst en cultuur nemen een hele belangrijke plek in de Teylingse samenleving in.

Het huidige beleid op het gebied van kunst en cultuur ligt vast in de nota 'Leren en meedoen 2010-2012'. Inmiddels

zien we nieuwe ontwikkelingen en is het tijd voor vernieuwing en actualisering. Kunst en cultuur worden niet langer gezien als enkel een plezierige vrijetijdsbesteding. Steeds meer wordt duidelijk dat kunst en cultuur van belang zijn als het gaat om ontwikkeling, ontplooiing, welzijn, een gevoel van verbondenheid en zingeving. Dit betekent ook dat er meer raakvlak moet worden gecreëerd met andere beleidsterreinen, bijvoorbeeld op het gebied van zorg en welzijn. Zo bevorderen kunst en cultuur betekenisvol contact tussen mensen. Dit helpt eenzaamheid te bestrijden. Kunnen ouderen door cultuur te bezoeken en te ervaren langer mee doen. Ook geeft het kracht aan mensen in een kwetsbare situatie. Denk aan mensen met depressies, met dementie of mensen die leven in armoede.

In de nieuwe nota gaan we uit van een bredere maatschappelij-

ke bijdrage van kunst en cultuur. We leggen het accent op de vraag welke bijdrage kunst en cultuur kunnen leveren aan de maatschappelijke opgaven waar wij met elkaar voor staan. We geven richting en invulling aan het kunst- en cultuurbeleid in de gemeente Teylingen, om ontwikkelingen die al langer gaande zijn, te consolideren. En om kunst en cultuur in Teylingen de plek te geven die het verdient: op het podium, in de schijnwerpers!

SAMENWERKEN IN TEYLINGEN

Kunst en cultuur verrijkt, verbindt mensen met elkaar en geeft het leven kleur. Mijn droom ligt in verbinding en samenwerking. Verbinding naar inwoners van Teylingen, verbinding en samenwerking met lokale ondernemers. En met prachtige initiatieven op het gebied van kunst en cultuur die er zijn. Zou het niet fantastisch zijn wanneer we met elkaar toe te werken naar een overkoepelend kunst platform Teylingen. Waar als die initiatieven deel van uit maken, met als doel de kracht van samen te ervaren.

Anne Scheltes is voorzitter bestuur Theater Het Trefpunt in Warmond (bekijk <https://vimeo.com/490750518>)

2

**HET
BELANG
VAN
KUNST EN
CULTUUR**

CULTUUR

RAAKT

ALLES!

Kunst en cultuur dragen bij aan levendige, aantrekkelijke en vitale dorpen. Voldoende cultureel aanbod, vestiging van kunstenaars, organisatie van culturele evenementen: het maakt dat Teylingen ervaren wordt als een fijne plek om te wonen, werken en leven. Kunst en cultuur geven uitdrukking aan de identiteit van een gemeente en haar inwoners, brengen mensen met elkaar in verbinding en bevorderen de sociale cohesie. Cultuurparticipatie draagt bij aan zingeving. Het geeft plezier en bevordert de gezondheid en het welzijn van inwoners.

Kunst en cultuur staat voor veel meer dan alleen een leuke dagbesteding. De maatschappelijke betekenis is groot. Al een aantal

jaren is er groeiende belangstelling voor de bijdrage die kunst en cultuur kunnen leveren aan de kwaliteit van leven. Steeds meer onderzoeken tonen aan dat er sprake is van positieve effecten op onder meer het cognitieve vermogen, probleemoplossend vermogen, stressreductie en fysieke gezondheid. Studies laten zien dat er een duidelijke link is tussen kunst en cultuur en de kwaliteit van leven en het gevoel van meedoen van bijvoorbeeld ouderen. Kunst en cultuur geven energie en plezier, maken trots, geven kracht. Mensen die deelnemen aan culturele activiteiten voelen zich gelukkiger en zijn zowel mentaal als fysiek gezonder. De maatschappelijke waarde van kunst en cultuur kan hiermee niet worden overschat.

Het is niet moeilijk voor te stellen hoe kunst en cultuur hun positieve invloed kunnen uitoefenen op jeugd- en ouderenzorg. Kunst en cultuur maken daarmee een onlosmakelijk onderdeel uit van

wat we het 'voorveld' noemen. Mensen die zich bezig houden met kunst en cultuur verkleinen de kans later in een zorgsituatie terecht te komen. In de zorg zijn preventie en vroegsignalering belangrijke onderdelen van het beleid. Kunst en cultuur geven een belangrijke invulling aan dit beleid. Maar ook in de fase, waarin iemand zich in een zorg- of hulpbehoevende situatie bevindt, kunnen kunst en cultuur een genezende werking hebben. Op deze manier zijn ze dus op positieve wijze gelinkt met de zorg- en welzijnsproblematiek.

HERSEN-WERK

Kunst en cultuur dagen de hersenen uit. Dit draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling wat belangrijk is voor veerkracht, zingeving en het gevoel van eigenwaarde en identiteit. Ook heeft het een preventieve werking. Hersenen blijven goed functioneren en mogelijk zelfs langer beschermd tegen ouderdomsziekten.

Tijdens het beleven van kunst en cultuur, bijvoorbeeld muziek- en dansactiviteiten, komen de gelukshormonen endorfine en oxytocine vrij. De productie van het stresshormoon cortisol gaat juist omlaag. Dit draagt bij aan een gevoel van plezier en ontspanning.

Kunst en cultuur bevorderen betekenisvol contact tussen mensen. Dit kan een bijdrage leveren aan het reduceren van stressgevoelens en gevoelens van eenzaamheid en depressie.

Even vergeten, afleiding. Kunst en cultuur geven de kans om voor even in 'een andere wereld' te verblijven. Negatieve gevoelens zijn voor even vergeten.

3

BELEIDS- KADERS

Het ondersteunen, faciliteren en subsidiëren van cultuur gebeurt in Nederland op vier niveaus: landelijk, provinciaal, regionaal en gemeentelijk. We zullen hier stilstaan bij het beleid dat gemaakt wordt op deze verschillende niveaus.

Landelijk cultuurbeleid

Het cultuurbeleid in Nederland is een kerntaak van de rijksoverheid. Deze is verankerd in de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid of wel Wsc. In de Wsc zijn de randvoorwaarden voor cultuur en erfgoed geregeld, die worden vastgelegd in een vierjaarlijkse beleidsnota. Dit in samenwerking met provincies en gemeenten.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) werkt aan een nieuw eigentijds cultuurbeleid 2021-2024. De Rijksoverheid wil dat zoveel mogelijk mensen in Nederland toegang hebben tot cultuur van

hoge kwaliteit. Zij steunt daarom instellingen van (inter)nationale betekenis, zoals rijksmusea en orkesten. De vier uitgangspunten voor het nieuwe beleid zijn:

- Verbreding en vernieuwing
- Een sterke cultuursector
- Cultuur van en voor iedereen
- Cultuur is grenzeloos

In Nederland hebben we met verschillende wet- en regelgeving op het gebied van kunst en cultuur te maken, namelijk;

- De Wet op het specifiek cultuurbeleid (1993), waarin onder meer het verstrekken van specifieke uitkeringen door het Rijk voor cultuuruitingen is geregeld.
- De Monumentenwet (1988), gericht op de bescherming van het onroerend ondergronds en bovengronds Nederlands cultuurbezit, is per 1 juli 2016 vervallen. Een deel van de wet is op deze datum overgegaan naar de Erfgoedwet. Het deel dat betrekking heeft op de besluitvorming in de fysieke leefomgeving gaat over naar de toekomstige Omgevingswet.
- De Archiefwet (1995) is bedoeld om overheden goed te laten zorgen voor hun archiefbescheiden. Inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet (2021) wordt verwacht in 2022.
- De Wet stelsel openbare biblio-

theekvoorziening (2015), de Bibliotheekwet, regelt dat alle burgers toegang moeten hebben tot een Bibliotheek.

- De Erfgoedwet (2016) regelt hoe er met Nederlands erfgoed wordt omgegaan, wie welke verantwoordelijkheden heeft en hoe er toezicht wordt gehouden.

Provinciaal cultuurbeleid

De provincie wil erfgoed beschermen en bewaren. Dat is dan ook hetgeen waar zij zich voornamelijk op richten. Daarnaast ondersteunt de provincie Zuid-Holland gemeenten bij de uitvoering van hun taken op het gebied van cultuurparticipatie en -educatie, wat wordt gezien als een gemeentelijke taak.

- Provincie Zuid-Holland subsidieert Probiblio. Een organisatie die gemeentelijke basisbibliotheken ondersteunt bij hun werk.
- Het Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland wordt gefaciliteerd door provincie Zuid-Holland. Stichtingen en verenigingen kunnen een financiële bijdrage vragen voor beeldende kunst, monumentenzorg, geschiedenis & letteren, muziek, theater, dans & film, natuur, wetenschap of buurtcultuur.
- Met het Impulsprogramma Recreatie en Toerisme verbindt

de provincie Zuid-Holland erfgoed en cultuur aan recreatie en toerisme. De provincie ondersteunt door initiatieven en partijen te verbinden.

Regionaal cultuurbeleid

Sinds 2012 neemt de gemeente Teylingen deel aan de Rijksregeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit' (CmK). In Holland Rijnland geven drie uitvoerende organisaties vorm aan CmK: Naturalis Biodiversity Center, BplusC en Cultuureducatiegroep. Hoofdoel van het CmK-programma 2021-2024 is de kwaliteit van het cultuuronderwijs op scholen te versterken door middel van intensieve samenwerking tussen het onderwijs en de cultuursector.

Voor de periode 2021-2024 hebben de gemeenten van Holland Rijnland de Cultuureducatiegroep en Verwonder om de Hoek gevraagd om binnen het programma CmK een samenwerking aan te gaan. Met Verwonder om de Hoek kunnen kinderen hun passies ontdekken en zien wat er 'om de hoek' allemaal te doen is. Hun missie: Kinderen in Holland-Rijnland hebben, ongeacht hun achtergrond, de mogelijkheid om passies op het gebied van cultuur, natuur, wetenschap, technologie en duurzaamheid te ontdekken, intensiveren, hun kennis daarover te verdiepen en hun talenten

daarmee doorlopend (verder) te ontwikkelen, zowel binnen als buiten schooltijd en -gebouw.

Gemeentelijke beleidskaders

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het lokale cultuurbeleid. Accommodatie- en subsidiebeleid zijn de belangrijkste gemeentelijke beleidsinstrumenten op dit gebied.

- Voorzieningnota voor sociaal-maatschappelijke en culturele organisaties: het Toetsingskader (2018).

In deze nota is een toetsingskader maatschappelijke activiteiten uitgewerkt. Het toetsingskader is uitgewerkt om te kunnen bepalen welke rol de gemeente wil spelen met betrekking tot het faciliteren van de activiteiten van een sociaal-maatschappelijke of culturele organisatie.

- Back to Basics

In 2011 is de faciliterende rol van de gemeente op hoofdlijnen uitgewerkt in de nota Back to Basics. De financiële ondersteunende rol veranderde in een faciliterende rol. We subsidiëren niet meer structureel de activiteiten van verenigingen, maar willen mogelijk maken dat deze activiteiten ergens kunnen plaatsvinden.

- Armoedebelief
 - o Jeugdfonds Sport & Cultuur
- Het Jeugdfonds Sport & Cultuur betaalt de contributie/het lesgeld voor kinderen en jongeren uit gezinnen waar te weinig geld is om te sporten of iets creatiefs te doen.
- Sport- en Cultuurregeling volwassenen

De gemeente geeft inwoners met een laag inkomen korting op sport- en cultuuractiviteiten.

- Nota Kunst in de buitenruimte (2016)
- Visie gebouwd Erfgoed (november 2018)
- Visie Immaterieel Erfgoed (november 2018)
- Visie op recreatie en toerisme Teylingen (2016-2020)

**WAT
GEBEURT
ER IN
TEYLLINGEN
OP
CULTUREEL
GEBIED?**

Teylingen kent een actieve kunst- en cultuursector. Voor de meer dan 37.000 inwoners van Teylingen is er een ruim aanbod aan culturele activiteiten. Waar inwoners zowel passief als actief aan kunnen deelnemen. Denk aan theatervoorstellingen, een kunstroute, zang, dans, film, festivals en nog veel meer.

De huidige situatie in Teylingen:

Accommodaties

In Teylingen zijn verschillende accommodaties waar verenigingen voor hun activiteiten terecht kunnen, zoals theater 't Onderdak en theater Het Trefpunt. Daarnaast kan gebruik worden gemaakt van ruimte(s) in kerken, verzorgingshuizen, basisscholen, sporthallen en bibliotheek Sassenheim.

Amateurkunst en kunsteducatie

De Volksuniversiteit biedt ver-

schillende schilder-, teken- en andere creatieve workshops en cursussen aan.

Ateliers en galleries

In Warmond bevinden zich Galerie De Pomp, Galerie Het Oude Raadhuis en Atelier Art & Design Nicoline Heemskerk. In Voorhout is Atelier Yvonne Heemskerk te vinden.

Beeldende kunst

In de bibliotheek, door kunstenaarsverenigingen en in het bestuurscentrum in Voorhout worden diverse exposities georganiseerd, zoals 'Kunst in Teylingen'. In Teylingen zijn zowel professionele beeldend kunstenaars, als amateur beeldend kunstenaars actief.

In de openbare buitenruimte in Teylingen staan op dit moment 60 kunstwerken.

De Culturele Estafette is het vervolg op de Teylinger Dichter. Sinds december 2015 geeft voortgaand aan de raadsvergadering een lokale kunstenaar uitleg over zijn of haar werk. Het podium is verbreed. Er is ook plaats voor andere kunstvormen.

Kunstcommissie

Er is een kunstcommissie door het college aangesteld. De kunstcommissie adviseert het college

en formuleert de kunstopdracht of kunstaankoop.

Cultuureducatie

De gemeente Teylingen neemt deel aan de Rijksdeelregeling 'Cultuureducatie met kwaliteit' (CmK). De scholen zijn verantwoordelijk voor het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn cultuureducatie. Daarnaast is er voor de basisscholen in Teylingen een cultuurlijn Lokaal Erfgoed Teylingen uitgezet die leerlingen bewust maakt van hun geschiedenis in de naaste omgeving.

Cultureel erfgoed

De gemeente Teylingen heeft veel rijks- en gemeentelijke monumenten. De historische verenigingen Stichting Oud Sasenheim, Historische Kring Voorhout en Historisch Genootschap Warmelda zetten zich in voor het behoud van het cultuurhistorisch erfgoed van Teylingen. Hieronder vallen de monumenten en beschermde dorpsgezichten. Zij organiseren diverse activiteiten, zoals Open Monumentendag, exposities en brengen publicaties uit.

Festiviteiten

Oranjevereniging Sasenheim, Oranje Vereniging Voorhout en Vereniging tot Viering van Warmonds feesten verzorgen jaarlijks openbare activiteiten/festiviteiten

voor verschillende leeftijdsgroepen rondom Koningsdag, Dodenherdenking en Bevrijdingsdag en Warmondse festiviteiten zoals de Gouden Gaffelwedstrijden op de Kaag, de Turfrace en de Stront-race.

In het park Overbosch in Voorhout wordt ieder jaar 'Kunst in het Overbosch' georganiseerd. Tientallen kunstenaars komen dan naar het park om ter plekke kunst te maken. Speciaal voor kinderen is er 'Kunst voor Kids', waar ook zij creatief aan de slag kunnen onder begeleiding van vrijwilligers.

Jaarlijks vindt de Bloemencorso plaats die loopt van Noordwijk naar Haarlem. Bonte praalwagens en rijk met bloemen versierde luxe wagens leggen hun 42 kilometer lange tocht af. Vrolijke muziek en spannend entertainment maakt het bloemencorso tot een beleving voor alle zintuigen van de van heinde en verre toegestroomde bezoekers.

Elk jaar staat Warmond de eerste week van november in het teken van kunst en cultuur tijdens de Kunstweek Warmond. Met onder andere voorstellingen, exposities, lezingen, muziek en workshops.

Voorhout heeft nu al zes keer op rij een Kunstroute georganiseerd.

Kaagwater Jazz is kleinschalig jazzfestival. Een jaarlijks evenement dat wordt georganiseerd in het kader van de start van het nieuwe watersportseizoen.

Film

Theater 't Onderdak biedt filmvoorstellingen aan.

Media en letteren

Bibliotheek Bollenstreek biedt een ruim assortiment aan fictie en non-fictie en vormt een centrum voor kennis & informatie, ontwikkeling & educatie, lezen & literatuur, ontmoeting & debat, kunst & cultuur. De Bibliotheek verzorgt diverse samenwerkingsactiviteiten, zoals Taalcafé, Taalpunt, Digisterker, Peutermarkt en Mama-café. Daarnaast worden diverse trainingen rondom nieuwe media georganiseerd.

Podiumkunsten (muziek, zang, dans, theater)

Voor het beoefenen van muziek, dans en theater kunnen de inwoners bij verschillende verenigingen terecht. Er zijn diverse theaters, koren en muziekverenigingen, muziekscholen, dansscholen en toneelverenigingen.

Theaterschool Teylingen biedt kinderen en jongeren theateractiviteiten aan voor talent- en zelfontwikkeling.

Wijkcentrum Spelewey biedt diverse laagdrempelige culturele activiteiten aan.

Welzijn Teylingen biedt diverse culturele activiteiten aan voor ouderen.

In jongerencentra Fascinus en Ex-Voto biedt Welzijnkwartier een groot scala aan (culturele) activiteiten voor de jeugd.

EEN EIGEN PLEK

'Het is belangrijk dat jongeren een plek wordt geboden waar ze zichzelf kunnen zijn, waar ze zich kunnen ontwikkelen. We zijn bezig met muziek met een eigen studio, met vlogs, met natuurfotografie. En meer. Tienerwerk biedt veel mogelijkheden om samenwerking verder vorm te geven'

(bekijk: <https://vimeo.com/533529282>)

5

**VISIE
EN
AMBITIES**

In de gemeente Teylingen zijn veel organisaties en inwoners actief in de kunst- en cultuursector. Met veel energie, trots en passie zetten talloze professionals, amateurs en vrijwilligers zich in voor het grote cultuuraanbod. Kunst en cultuur zijn er door, maar ook voor alle inwoners van Teylingen.

De visie voor de komende jaren voor het kunst- en cultuurbeleid is samengevat in de volgende doelstelling:

Iedereen krijgt de kans om kunst en cultuur te beleven en er aan deel te nemen, voor zichzelf als vorm van ontspanning en ontwikkeling, maar ook om een bijdrage te kunnen leveren aan maatschappelijke opgaven.

Deze visie wordt uitgewerkt in een drietal ambities, die in het volgende hoofdstuk verder worden toegelicht.

1. KUNST

EN CULTUUR

VOOR ALLE

INWONERS

VAN

TEYLINGEN

Iedereen krijgt de kans om kunst en cultuur te beleven en er aan deel te nemen. Er is een veelzijdig aanbod dat voldoende laagdrempelig is. En als de drempel toch te hoog is, hebben we extra aandacht voor mensen die uit zichzelf minder gemakkelijk aan het culturele leven deelnemen.

MEER DAN LUXE

'We moeten oppassen dat we kunst niet alleen maar zien als hogere kunst, iets wat voor de elite is en dat je moet begrijpen. Het is er in allerlei vormen en ik denk dat die vormen elkaar beïnvloeden. Kunst wordt heel vaak gezien als een luxe artikel, maar dat we het toch allemaal nodig hebben in ons dagelijkse leven, om gewoon te bestaan, om onze blik te veranderen'

(bekijk <https://vimeo.com/536396743>)

2. KINDEREN EN JONGE- REN KOMEN VROEG IN AANRAKING MET KUNST EN CULTUUR

Kunst en cultuur dragen bij aan de geestelijke ontwikkeling van jongeren, van kinderen tot aan jongvolwassenen. Het geeft plezier, vormt, bevordert de creativiteit en draagt bij aan talentontwikkeling. Door op jonge leeftijd vertrouwd te raken met kunst en cultuur bied je kinderen en jongeren een basis waar zij een leven lang plezier aan beleven. Met als droom dat actieve deelname aan cultuur net zo gewoon wordt als deelname aan sport.

WEKELIJKS PRIKKELEN

Kinderen maar ook jongvolwassenen moeten weten wat cultuur inhoudt, welke kanten je er mee op kunt. Belangrijk is dat scholen werken vanuit een visie. En meer bieden dan losse projecten. De eenmalige uitstapjes van vroeger verbinden met wat in de klas gebeurt.. Het gaat om wekelijks prikkelen, kiezen voor een proces en tijd nemen en krijgen. Werken met themaprogramma's zoals bouwen en wonen of de Gouden Eeuw waarin kunst en cultuur een plek krijgt. En zelfs om het verbinden van kunst en cultuur aan vakken als rekenen of taal. Het gaat niet alleen om een les dans of het opleiden van nieuwe actrices. Het gaat om een nieuwe generatie creatief leren denken, op alle vlakken. En jongeren verbinden met ouderen en aan bezienswaardige, historische plaatsen van Teylingen.

3. DE ONMIS- BARE BIJ- DRAGE VAN KUNST EN CULTUUR AAN MAATSCHAP- PELIJKE OP- GAVEN

Kunst en cultuur bieden een onmisbare bijdrage aan de maatschappelijke opgaven waar wij voor staan. Denk aan vergrijzing en de bestrijding van armoede en eenzaamheid. Kunst en cultuur bieden zingeving en kracht aan inwoners in een kwetsbare situatie. Maar het geeft ook zelfvertrouwen, zorgt voor ontwikkeling en persoonlijke groei. Het verbindt en geeft een gemeenschapsgevoel waarbij de 'kracht van samen' kan worden ervaren.

BRUGGETJES BOUWEN

'Het gaat om bruggetjes bouwen. Op inlooplekken of dagbesteding aandacht vragen voor kunst. Samenwerking tussen culturele instellingen en ervaringsdeskundigen. In de programmering aansluiten op behoeften van ouderen of inwoners in kwetsbare situaties. Het aanbod laagdrempelig maken en bezoek mogelijk maken met kortdurende ondersteuning van kunstmaatjes. Via kunstvouchers drempels weghalen voor oud en jong om mee te doen. Een participatiekoor oprichten. In theaterwerkplaatsen voorstellingen maken met ervaringsdeskundigen en na de voorstelling napraten met bezoekers en bewoners.'

(bekijk <https://vimeo.com/536320369>)

6

UITWER- KING AMBITIES

KUNST EN

CULTUUR

VOOR ALLE

INWONERS

VAN

TEYLINGEN

Iedereen krijgt de kans om kunst en cultuur te beleven en er aan deel te nemen. Er is een veelzijdig aanbod dat voldoende laagdrempelig is. En als de drempel toch te hoog is, hebben we extra aandacht voor mensen die uit zichzelf minder gemakkelijk aan het culturele leven deelnemen.

Achtergrond:

Kunst en cultuur hebben van oudsher een wat elitair imago. Want dat gaat alleen over hippe musea en dure kunstwerken toch? Maar niets is minder waar. Cultuur is er altijd en overal. Vrijwel iedereen neemt deel aan een culturele activiteit. Denk bijvoorbeeld aan de viering van Koningsdag of de herdenking van oorlogsslachtoffers op 4 mei. Het zangkoor waar je wekelijks naartoe gaat of de kinderbloemencorso waarin je kind of kleinkind in mee fietst. De spannende literaire thriller die je aan het lezen bent. De vlog die je maakt voor school of de zaterdagochtenden streetdance. Ook dat is cultuur! Cultuur deel je met andere mensen en het zorgt ervoor dat we ons verbonden voelen met elkaar. Juist nu is dat belangrijker dan ooit. En juist daarom willen we dat iedereen de kans krijgt om kunst en cultuur te beleven en er aan deel te nemen.

Meedoen aan een koor, het bezoeken van een kunstweek met huiskamerconcerten. In een tijd van stijgende eenzaamheid en

individualisering, helaas ook in Teylingen, spelen kunst en cultuur een verbindende rol, net zoals sport dat doet. Het gaat daarbij om verbinding tussen inwoners, maar ook met het verleden en de toekomst. Jongere generaties krijgen met inzet van onze historische verenigingen een inkijk in het leven en werken van vroegere generaties. Exposities en tentoonstellingen, festivals maar ook beeldende kunst in wijken versterken de sociale cohesie en het gevoel bij elkaar te horen. Theaters en muziekverenigingen zetten deuren open voor inwoners van alle leeftijden, ook voor kwetsbare inwoners.

Kunst bestaat in vele verschijningsvormen. In een tijd van stress en prestatiedruk haalt kunst druk van de ketel. Vooral muziek speelt daarbij in heel Teylingen een grotere rol, van klassiek tot taptoe. Bij depressie en andere mentale vraagstukken zorgt het voor verlichting, ingebed in individuele coaching of therapie tot aan collectieve inspanning bij de dagbesteding of een inloophuis.

KINDEREN EN JONGE- REN KOMEN VROEG IN AANRAKING MET KUNST EN CULTUUR

Kunst en cultuur dragen bij aan de geestelijke ontwikkeling van jongeren, van kinderen tot aan jongvolwassenen. Het geeft plezier, vormt, bevordert de creativiteit en draagt bij aan talentontwikkeling. Door op jonge leeftijd vertrouwd te raken met kunst en cultuur bied je kinderen en jongeren een basis waar zij een leven lang plezier aan beleven. Met als droom dat actieve deelname aan cultuur net zo gewoon wordt als deelname aan sport.

Achtergrond:

Door kunst en cultuur te ervaren ontwikkelen kinderen hun talenten, het bevordert creatief denken, het kunnen uiten van emoties en verruimt hun blik. Kunst en cultuur dragen bij aan de ontwikkeling. De voorbeelden zijn legio en stuk voor stuk zeer inspirerend. Kinderen en jongeren oefenen in zelfvertrouwen, scherpen hun verbeeldingskracht en creativiteit en komen letterlijk en figuurlijk terecht in nieuwe werelden. Daarnaast ontwikkelen kinderen onmisbare competenties die op latere leeftijd nodig zijn in de werkende maatschappij. Denk aan analytische vaardigheden, kritisch denken en creativiteit. Hier profiteert een kind zijn/haar hele leven van.

Kunst en cultuur bieden ook veel voor kinderen in kwetsbare situaties. Het stimuleert het probleemoplossend vermogen waarmee net het verschil kan worden gemaakt tussen een kind in armoede dat voor zichzelf een oplossing kan zien of een kind die dat niet ziet. Of denk aan kinderen die zich met psychische klachten bij de huisarts melden en op een wachtlijst komen. Kunst en

cultuur spelen een grote rol in de bevordering van mentale gezondheid. Het draagt, ook voor kinderen, bij aan zingeving, het gevoel van ertoe doen en ergens bij horen.

CULTUUR AAN TAFEL

'We hebben een heel mooi vitaliteitsakkoord. Allerlei partijen denken met ons mee, over leuke innovatieve projecten. Wat ik mis is de cultuur. De deur staat wagenwijd open maar desondanks lukt het nog niet om cultuurdragers erbij te betrekken. Terwijl er zulke leuke ideeën zijn. Bij deze nogmaals, cultuur en kunst kom bij ons aan die tafel, we willen dat dolgraag zien'

(Bekijk <https://vimeo.com/617124476>)

De basis wordt gelegd in het onderwijs, waar kinderen kennis maken met kunst en cultuur en vanuit daar ontdekken wat hun interesses en talenten zijn. Hiermee worden kunst en cultuur meteen toegankelijk gemaakt voor alle kinderen in de gemeente. Belangrijk is om kwalitatief goede cultuureducatie aan te bieden en dit te verankeren binnen het onderwijs.

DE ONMISBARE BIJDRAGE VAN KUNST EN CULTUUR AAN MAATSCHAPPE- LIJKE OPGAVEN

Kunst en cultuur bieden een onmisbare bijdrage aan de maatschappelijke opgaven waar wij voor staan. Denk aan vergrijzing en de bestrijding van armoede en eenzaamheid. Kunst en cultuur bieden zingeving en kracht aan inwoners in een kwetsbare situatie. Maar het geeft ook zelfvertrouwen, zorgt voor ontwikkeling en persoonlijke groei. Het verbindt en geeft een gemeenschapsgevoel waarbij de 'kracht van samen' kan worden ervaren.

Achtergrond:

Voor kunst en cultuur in het sociaal domein is op dit moment een belangrijke omslag gaande. Kunst en cultuur betekenen al lang niet meer alleen maar een leuke dagbesteding. Steeds duidelijker wordt dat kunst en cultuur een onmisbare bijdrage leveren aan de maatschappelijke opgaven waar wij voor staan. Deze opgaven en vraagstukken zijn niet binnen afzonderlijke beleidsterreinen op te lossen en vragen om een integrale benadering. De opkomst van positieve gezondheid als dragende filosofie, zorgt voor versnelling van deze omslag. De grootste winst zit in kunst en cultuur zien als preventieve maatregel waarmee zwaardere zorg, of andere problemen, uitgesteld of voorkomen kan worden. Denk aan...:

- » inwoners die eenzaam zijn en door kunst en cultuur in verbinding komen met anderen.
- » inwoners die depressief zijn en door kunst en cultuur te beoefenen weer licht zien.
- » vluchtelingen die nog weinig mensen kennen en de taal niet machtig zijn, zich daardoor buitengesloten voelen, en door kunst en cultuur te beleven het gevoel krijgen van ertoe doen en ergens bij horen.
- » jongeren die zoekende zijn naar zichzelf en door kunst en cultuur te ervaren hun identiteit vinden.

CULTUUR EN LEVENSLUST

'Cultuur heeft invloed op levenslust. Muziek heeft ook invloed op je geheugen, bijvoorbeeld van kinderen door muziekles dat jaren later nog aanhoudt, nog aantoonbaar is. Het helpt ook mee om mensen flexibeler te maken, dat ze beter omgaan met tegenslagen. En dan het sociale element van cultuur, dat je samen zingt, samen ergens heen gaat'.

Bekijk: <https://vimeo.com/616737960>

De helaas groeiende cijfers van burn-out en dementie bevestigen de keiharde noodzaak voor alle generaties om niet alleen in beweging te blijven (sport en voeding) maar vooral ook nieuwsgierig en 'geprikkeld' te blijven. Dan maakt het in essentie niet uit om welke discipline; van dansen, fotograferen tot aan muziek spelen. Ook niet of het gaat om de rol van toeschouwer die kijkt en luistert of een plichtgetrouwe beoefenaar die repeteert en optreedt. Er moet daarom meer raakvlak worden gecreëerd met andere beleidsterreinen. Maar ook tussen de culturele sector en platforms als Positieve Gezondheid en het Zorgpact. Het goede nieuws is: ook voor deze beweging geldt dat die al langer zichtbaar en gaande is.

7

UITVOERING EN UITVOERINGS- STRUCTUUR

In deze nota geven we richting en invulling aan het nieuwe kunst - en cultuurbeleid in de gemeente Teylingen. De uitvoering hiervan vraagt om een samenwerking tussen de gemeente en de kunst- en cultuursector in Teylingen. Samen schrijven we een uitvoeringsprogramma waarbij onderstaande omlijsting wordt meegenomen.

KUNST EN

CULTUUR

VOOR ALLE

INWONERS

VAN

TEYLINGEN

Wat gaan we daarvoor doen?

We stimuleren een veelzijdig aanbod dat voldoende laagdrempelig is. Hierbij hebben we aandacht voor inwoners die een drempel ervaren en doelgroepen die moeilijk te bereiken zijn. Wat hierbij kan helpen is bijvoorbeeld het inzetten van kunstmaatjes. Belangrijk is om het gebruik van de Sport- en Cultuurregeling te stimuleren, zodat inwoners met een laag inkomen een bijdrage kunnen ontvangen voor deelname aan culturele activiteiten. We dagen culturele verenigingen en instellingen uit om na te denken over een inclusieve, laagdrempelige programmering. En we staan open voor eigentijdse vormen die ook jongeren aanspreken. Denk aan vloggen, bloggen, film, graffiti, beatboxen, streetdance en breakdance.

KINDEREN EN JONGE- REN KOMEN VROEG IN AANRAKING MET KUNST EN CULTUUR

Wat gaan we daarvoor doen?

We zetten de regeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit' (CmK) voort om kunst en cultuur te verankeren in het onderwijs. Met het initiatief 'Verwonder om de hoek' bouwen we verder uit, om kinderen hun passies te kunnen laten ontdekken. We stimuleren het gebruik van het Jeugdfonds Sport en Cultuur, waarmee ook kinderen met een minder gevulde portemonnee de gelegenheid krijgen deel te nemen aan culturele activiteiten.

DE ONMIS- BARE BIJ- DRAGE VAN KUNST EN CULTUUR AAN MAAT- SCHAPPELIJ- KE OPGAVEN

Wat gaan we daarvoor doen?

Belangrijk is het maken van nieuwe verbindingen en het versterken van bestaande verbindingen. Tussen de culturele sector en platforms als Positieve Gezondheid en Preventie akkoord, omdat kunst en cultuur bijdragen aan de algehele gezondheid. Tussen instellingen en lokale kunstenaars, omdat hiermee een brug geslagen wordt tussen twee werelden. Maar ook tussen culturele verenigingen, culturele instellingen en culturele ondernemers onderling om hiermee de samenwerking te versterken.

ONDERSTEU- NING BIJ ACTIVITEI- TEN EN PRO- GRAMMA'S DOOR CUL- TURELE AR- RANGEURS

Bij de uitvoering staat samenwerking over de dorpskernen heen voorop, waarbij meer Teylingen-breed wordt geopeerd. Elke kern heeft op dit moment zijn eigen smaakmakers. In veel gevallen is dit logisch, 'elke kern een eigen fanfare', maar niet altijd. De behoefte bestaat, ook in het culturele domein, aan verbreding en verdieping voor de gehele gemeente. Traditie speelt daarbij een belangrijke rol, forceren is onwenselijk. Wel bestaat de behoefte aan passende initiatieven en impulsen om te bouwen aan een netwerk Teylingen-breed. Net zoals deze in de afgelopen jaren ontwikkeld werden in de aparte kernen. Nu komt het erop aan, om voor het culturele circuit, een vergelijkbare ontwikkeling voor heel Teylingen van de grond te krijgen.

Met - op termijn - de steun van het lokale bedrijfsleven komen er culturele arrangeurs die onderzoek doen en grondwerk verrichten voor activiteiten en programma's. De route die zij volgen kent in de tijd bezien drie rondes, kortweg samengevat als 'werkplaats', 'consolideren' en 'festival' (waarvoor nog een uitvoeringsplan wordt gemaakt):

Werkplaats

De eerste fase noemen we de 'werkplaats'. De werkplaats bestaat onder meer uit mini-exposities, concerten en workshops. Op diverse plekken, disciplines en momenten gaan we met onze lokale instellingen en kunstenaars in gesprek (waarvoor we ook debat en informatiebijeenkomsten zullen organiseren) over de manier om deze ambities vorm te

geven. Met een sterk accent op nieuwe vormen van verbinding tussen kunst en gezondheid.

Consolideren

Na verloop van tijd is het tijd om wat werkt en aansprekend is te 'consolideren'. Er komen ateliers, georganiseerd rond culturele weken. Voor diverse disciplines worden ambassadeurs aangezocht, die zitting nemen in een cultuur-

VERRIJKEN MET IDEEËN

'Heel veel kunstenaars en culturele verenigingen in onze gemeente zijn op een eigen eilandje bezig. Die hebben enorm behoefte om van buitenaf te worden verrijkt met nieuwe ideeën. Daarom is het belangrijk dat er een cultuurarrangeur komt'
Bekijk: <https://vimeo.com/616064708>

platform. Dit is ook het moment waarop uitdrukkelijk naar structurele financiering wordt gezocht. Met het lokale bedrijfsleven, zorgaanbieders en fondsen als dragende krachten.

Cultuurevenement Teylingen

Voor verschillende disciplines en generaties (alle leeftijden) worden satellietprogramma's ontwikkeld, gedurende het gehele jaar georganiseerd rond een geheel nieuw Cultuurevenement Teylingen, waar jaarlijks vanuit de gehele culturele gemeenschap naar wordt toegewerkt.

De erkenning

Dit is derde en slotfase Dit is het waar iedereen naartoe heeft gewerkt. Hier worden de mooiste resultaten getoond. Er worden prijzen uitgedeeld. Er treden hoofdacts op. En, 'last but not least, men kan zich inschrijven voor de volgende reeks opdrachten voor de volgende editie. Het gehele proces van werkplaats tot beloning verdient een organisatievorm. Duidelijk, herkenbaar en prikkelend. Pas dan wordt het mogelijke om voor voldoende externe financiering te zorgen. Eventuele zakelijke partners stappen in als de eerste resultaten binnen zijn.

DRIE FASEN, HET PLAN VAN BEWONER TON ZOET

Er moet een sterke motivator zijn als drive. Er moet een stip aan de horizon zijn waar men naar toe wil. Er moet een moment van erkenning zijn. Bij alle drie de punten zal er een - min of meer - professionele omgeving moeten zijn die mensen helpt om de drie punten stapsgewijs in kaart te brengen en de drive , of motivatie om aan de slag te gaan op gang te brengen. Werk daarbij in fasen.

De werkplaats. Eerst draait het om waarde toe voegen aan wat er al is, fase een. Er worden uitdagingen geformuleerd in de vorm van opdrachten met diverse beloningen in het vooruitzicht. Er komen open avonden met mini exposities, miniveilingen voor een Teylingen project en meer.

De ateliers. In fase twee wordt het allemaal wat serieuzer en krijgen de presentaties ook het predicaat van de cultuurweek. Deelnemers worden tot ambassadeurs benoemd. In deze fase kunnen de deelnemende groepen of individuen gevraagd worden mee te doen aan ateliers. Als erkenning van hun kwaliteiten.

8

FINANCIËN

De gemeente Teylingen heeft voor het jaar 2021 bijna €1.200.000,- opgenomen in de begroting voor kunst en cultuur. Onderstaand overzicht geeft de beschikbare budgetten weer:

Cultuur

€ 40.000,-	Opstellen en uitvoeren kunst- en cultuurnota
€ 39.472,-	Cultuureducatie, bijdrage Koningsdag, 4 en 5 mei
€ 700.229,-	Subsidie Bibliotheek Bollenstreek
€ 78.708,-	Subsidie SEBO
€ 18.000,-	Subsidie Volksuniversiteit
€ 876.409,-	Totaal cultuur

Accommodaties

€ 31.205,-	Bibliotheken: onderhoud, groot onderhoud en contracten minus huur
€ 134.830,-	't Onderdak: onderhoud, groot onderhoud en contracten minus huur
€ 166.035,-	Totaal accommodaties

Kunst

€ 20.000,-	Kunst in de buitenruimte (onderhoud)
€ 2.600,-	Kunst in de buitenruimte (kunstcommissie)
?	Reservering aankoop kunst?
€ 22.600,-	Totaal kunst

*De reserve kunst bedrag per 2021 € 105.000,-

Erfgoed

€ 30.000,-	Uitvoeren Visie gebouwd erfgoed (incl. bijdrage historische verenigingen)
€ 25.000,-	Uitvoeringskosten beeldbepalende gebouwen (erfgoederen)
€ 20.000,-	Onderhoud, verzekeringen, contracten
€ 17.400,-	Bijdrage onderhoud molens
€ 25.000,-	Onderhoudssubsidies voor gemeentelijke monumenten
€ 117.400,-	Totaal erfgoed

In totaal bedraagt het budget voor kunst en cultuur: € 1.182.444,-. Voor het opstellen en uitvoeren van de nieuwe kunst- en cultuurnota is jaarlijks € 40.000,- begroot. Dit budget is beschikbaar om bestaande en nieuwe initiatieven, passend binnen de kaders van de nota, te stimuleren.

9

BRONNEN

Movisie - wat werkt bij - culturele interventies voor ouderen

Movisie - Kennissynthese Kunst en Positieve_Gezondheid

Onderwijsraad & Raad voor Cultuur - cultuureducatie: leren, creëren, inspireren!

LKCA - Inspiratiegids preventie, zelfregie en participatie met k&c in sociaal domein

OCW - Uitgangspunten Cultuurbeleid 2021-2024ren.

OVER KUNST EN SAMEN- LEVEN (een gedicht)

Kunst is:
kijken,
...léren kijken.

Kunst is:
het onzegbare zichtbaar maken,
Het onzichtbare hoorbaar maken.
Is een verhaal

Kunst is:
Beweging en emotie,
een beeld voor wie het kan zien,
een zoektocht naar het onbekende.

Kunst is:
een pamflet van de machteloosheid,
een gedicht na uren zwoegen.
Opgedroogde gedachten

Kunst is:
muziek waardoor je hart sneller gaat
kloppen,
is een universele taal
waarmee emoties worden bestuurd.

Kunst is:
Van de liefde en de haat,
De schoonheid en de troost
Een reflectie op ons leven

Kunst is :
Ritme, bewegende lijven,
grensoverschrijdend,
reflecties van de tijd waarin we leven.

Cultuur is:
alle kleuren van de regenboog waartoe
we niet behoren.

Cultuur is:
de machteloosheid waarmee we ons ver-
zetten, wel of niet worden begrepen.

Cultuur is:
een mening hebben die er nauwelijks toe
doet of juist alles.

Cultuur is:
een gezamenlijke verleden dat we zijn
vergeten.

Cultuur is:
elkaar er doorheen helpen of voor het
blok zetten

Cultuur is:
samen zingen, samen lachen, samen
huilen.

Cultuur is
voor elkaar zorgen tot het einde daar is.

NotteoZ, 10 augustus 2021